

Kommunstyrelsen
Fastighetsnämnden
Stadsbyggnadsnämnden

Granskning av momsrutiner

Revisionsgrupp 1 har den 23 november 2020 behandlat bifogad revisionsrapport, *Granskning av momsrutiner (2020:1)*.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och att den sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Vår samlade bedömning är att staden i huvudsak har ändamålsenliga rutiner, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att stadens momsrutiner följer tillämplig lagstiftning. Några förbättringsmöjligheter har noterats. Vilka framgår av rapporten under respektive nämnds avsnitt.

Vi önskar ert yttrande på rapporten senast den 28 februari 2021. Svaret skickas till stadsrevisionen@helsingborg.se.

På revisorernas vägnar

Carl Herbertsson
Ordförande revisorsgrupp 1

Staffan Moberg
Revisionsdirektör

Rapporten sänds för kännedom även till:

Kommunfullmäktiges presidium
Kommunalråden
Stadsdirektören
Biträdande stadsdirektör
Ekonomidirektören
HR-direktören
Kommunikationsdirektören
Presschefen

Socialnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Idrotts- och fritidsnämnden

Granskning av momsrutiner

Revisionsgrupp 2 har den 25 november 2020 behandlat bifogad revisionsrapport, *Granskning av momsrutiner (2020:1)*.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och att den sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Vår samlade bedömning är att staden i huvudsak har ändamålsenliga rutiner, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att stadens momsrutiner följer tillämplig lagstiftning. Några förbättringsmöjligheter har noterats. Vilka framgår av rapporten under respektive nämnds avsnitt.

Vi önskar ert yttrande på rapporten senast den 28 februari 2021. Svaret skickas till stadsrevisionen@helsingborg.se.

På revisorernas vägnar

Christer Rasmusson
Ordförande revisorsgrupp 2

Staffan Moberg
Revisionsdirektör

Rapporten sänds för kännedom även till:

Kommunfullmäktiges presidium
Kommunalråden
Stadsdirektören
Biträdande stadsdirektör
Ekonomidirektören
HR-direktören
Kommunikationsdirektören
Presschefen

HELSINGBORG

STADSREVISIONEN

GRANSKNING AV MOMSRUTINER

2020-11-02 och 2020-11-04
DIARIENR: 2020:1
GRANSKNING AV MOMSRUTINER
SID 1(8)

Granskning av momsrutiner

1	Sammanfattning	3
2.	Inledning.....	4
2.1	Syfte och revisionsfrågor	4
2.2	Avgränsningar.....	4
2.3	Revisionskriterier	5
2.4	Metoder	5
2.5	Rapportens uppbyggnad	5
3.	Helsingborgs stads momsrutiner	6
3.1	Stadsövergripande rutiner för momshantering.....	6
3.2	Inbyggda kontroller och förbättrade rapporter i ekonomisystemet	6
3.3	Upphandlad konsult	6
4.	lakttagelser	7
5.	Slutsats.....	8

Bilagor:

Bilaga 1 lakttagelser och bedömningar per styrelse och nämnd

Bilaga 2 Beskrivning av momsregler som behandlas i rapporten

1 Sammanfattning

Stadsrevisionen har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat Helsingborgs stads rutiner för mervärdesskatt. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och att den sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Vår samlade bedömning är att staden i huvudsak har ändamålsenliga rutiner, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att stadens momsrutiner följer tillämplig lagstiftning. Några förbättringsmöjligheter har noterats.

Inom staden görs ombokningar från kommunmoms till affärsmoms så att moms redovisas i rätt system. Viktigt i detta sammanhang är att se över fördelningsgrunderna löpande. Några av de nämnder som använder sig av ombokningar från kommunmoms till affärsmoms bör mer frekvent se över arbetet med fördelningsunderlaget då viss eftersläpning noterats.

Stickprovskontrollerna visar på att några av representationskostnaderna är felhanterade. Bland annat har för stora momsavdrag gjorts på några fakturor där momsen har överskridit avdragsgränsen. Det rör sig inte om några väsentliga belopp men staden bör säkerställa att reglerna för momsavdrag vid representation följs.

Staden har anlitat konsult för stöd med arbetet av ej avdragen moms och ej eftersökt momsersättning. Enligt avtalet har kommunen rätt till löpande avstämningsmöten under arbetets gång. Några sådana har inte genomförts.

2. Inledning

Stadsrevisionen har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat Helsingborgs stads rutiner för mervärdesskatt. Granskningen har genomförts av projektledare Johanna Fagerström och projektdeltagare Alexandra Lundgren.

Kommuner omfattas både av det allmänna momssystemet (det så kallade affärsmomssystemet) och av ersättningssystem (det så kallade Ludvika-systemet). Ersättningssystemet kompenserar kommuner för den ingående moms som kommuner inte får dra av i det allmänna momssystemet. Genom ersättningssystemet har kommuner också rätt till särskild ersättning för dold mervärdesskatt som uppkommer vid upphandling av eller bidragsgivning till mervärdesskattefri verksamhet inom t.ex. utbildning, vård och omsorg samt vid hyra av lokaler för vissa särskilda boendeformer. Eftersom kommuner hanterar stora momsbelopp i såväl affärsmomssystemet som kommunmomssystemet är det av stor vikt att kommunstyrelsen tillser goda rutiner för momshantering, såväl centralt som i nämnderna.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och att det sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Revisionsfrågor som granskningen ska besvara är:

1. Har kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig intern kontroll avseende momshantering?
2. Säkerställer kommunen att redovisningen av ingående och utgående moms blir korrekt?
3. Har kommunen tillräckliga rutiner för att säkerställa att begäran av kompensation vid upphandling av socialomsorg är korrekt?
4. Hanterar kommunen avdragsrätt för ingående moms där det finns avdragsförbud exempelvis vid stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation på ett ändamålsenligt sätt?
5. Är nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms ändamålsenligt?
6. Är nämndernas hantering av jämkning enligt kommunkontosystemet ändamålsenligt?

2.2 Avgränsningar

Granskningen avser kommunstyrelsen, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden, barn- och utbildningsnämnden samt idrotts- och fritidsnämnden. Bedömningen av den interna kontrollen av momshantering begränsas till de specifika revisionsfrågorna. Granskade nämnder kommer inte att beröras av alla revisionsfrågor. Fokus har varit på inkomståret 2019.

2.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna hämtas från lagar och förarbeten, föreskrifter eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut.

Revisionskriterierna för denna granskning är:

- Mervärdesskattelag (1994:200)
- Lag (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund
- Kommunallag (2017:725)
- Kommunens interna styrdokument

2.4 Metoder

Granskningen har genomfört genom:

- Kvalitativa intervjuer och mailkorrespondens med berörda tjänstemän på förvaltningarna.
- Dokumentanalys som har bestått av granskning av avtal, styrdokument, riktlinjer och rutiner för momshantering samt genomgång av momsavsnittet i ekonomihandboken.
- Stickprov på konton som har varit av relevans för granskningen.

2.5 Rapportens uppbyggnad

Resultatet av vår granskning presenteras på följande sätt. Inledningsvis beskrivs kommunens momsrutiner i avsnitt 3. I avsnitt 4 beskrivs generella iakttagelser. Därefter följer slutsatser och bedömningar i avsnitt 5. I bilaga 1 beskrivs iakttagelser följt av bedömning och rekommendationer för respektive nämnd. En beskrivning av de regler som gäller för mervärdesskatt och som behandlas i rapporten återfinns i bilaga 2.

3. Helsingborgs stads momsrutiner

I Helsingborgs stad har respektive nämnd och styrelse ansvar för att momsen hanteras på ett korrekt sätt inom sin verksamhet. Inom kommunstyrelsen ansvarsområde finns utöver detta även ett ansvar för att bistå nämnderna vid frågor på momsområdet, upprätta stadsövergripande rutiner samt lämna deklARATIONER och ansökningar till Skatteverket.

3.1 Stadsövergripande rutiner för momshantering

I stadens ekonomihandbok finns ett avsnitt som behandlar moms och hur moms ska hanteras i kommunal verksamhet. Ekonomihandboken är tillgänglig för hela staden och det är stadsledningsförvaltningen som har ansvar för att uppdatera den. Utöver ekonomihandboken har stadsledningsförvaltningen upprättat såväl interna lathundar som stadsövergripande lathundar för hur förvaltningarna tekniskt ska gå tillväga i ekonomisystemet vid stängning av perioderna. Det finns exempelvis lathundar för omföring av kommunmoms till affärsmoms samt för momskompensation. Vid oklarheter ska förvaltningarna kontakta ekonomiavdelningen på stadsledningsförvaltningen. Uppkommer ytterligare behov av stöd har stadsledningsförvaltningen möjlighet att ställa frågor till avtalad skatteexpert. Inom avtalet får staden även tillgång till nyhetsbrev och webbutbildningar inom momsområdet. När staden behöver kompetens för specifika uppdrag eller utredningar upphandlas konsult.

3.2 Inbyggda kontroller och förbättrade rapporter i ekonomisystemet

Under 2016 implementerade Helsingborgs stad ett nytt ekonomisystem. I det nya ekonomisystemet har förvaltningarna fått en bättre möjlighet till styrning genom bland annat inbyggda kontroller, konteringsregler samt möjligheten att bygga rapporter. Detta har resulterat i en förbättrad och effektiviserad momshantering där den manuella hanteringen har minskat.

Förvaltningarna tar ut rapporter vid bland annat momskompensation och ombokning av moms. Rapporterna har byggts upp för att identifiera olika typer av konteringssträngar och för att fånga upp de verifikationer där exempelvis ombokning av moms kan ske. Det finns även inbyggda kontroller i ekonomisystemet. En av dessa är en funktion för kontrollattest av verifikationer som konteras på ett representationskonto. Kontrollattestanten har bland annat ansvar för att kontrollera att momsen är korrekt hanterad. Vissa tvingande konteringsregler finns också i ekonomisystemet vilket kan hjälpa till att säkerställa en korrekt kontering.

Varje förvaltning ansvarar för sin egen momshantering förutom inköp från utlandet som hanteras av stadsledningsförvaltningen.

3.3 Upphandlad konsult

2018 upphandlade stadsledningsförvaltningen en konsult för ett specifikt uppdrag. Uppdraget omfattar analys av leverantörsreskontra och tillhörande system för identifiering av ej avdragen moms och ej eftersökt momsersättning. Analysen omfattar åren 2015 till 2019.

Konsulten söker fram poster som skickas för analys till respektive förvaltning varefter en sammanställning görs. Av sammanställningen framgår de poster där eftersökning av moms kan ske. Enligt avtalet har kommunen rätt till uppföljningsmöten under granskningens gång. Vidare står det i uppdragsbeskrivningen att leverantören ska leverera en rapport som ska innehålla en redovisning av de fel och brister som hittats samt förslag på hur dessa kan åtgärdas och förebyggas.

4. Iakttagelser

I avsnittet presenteras våra generella iakttagelser. Genomgång av iakttagelser och bedömningar för respektive nämnd presenteras i bilaga 1.

Av granskningen framgår att det inom staden görs ombokningar från kommunmoms till affärsmoms. Detta för att eftersökning av moms ska kunna göras i rätt system. På en del av stadens verksamheter bedrivs ingen blandad verksamhet varför ombokningar sker med 100 procent. Inom andra verksamheter används fördelningsgrunder med hjälp av schabloner. Ambitionen är att se över fördelningsgrunderna löpande. Det har dock noterats att för några nämnder finns en viss eftersläpning.

När kommunen har rätt till ersättning för den ingående momsen på en investeringsvara vid anskaffningen ska kommunen justera ersättningen om investeringsvaran säljs inom en viss tid från inköpet. I granskningen har det framkommit att jämningsreglerna inte har varit aktuella att tillämpa under de senaste åren.

Resultatet av stickprovsgranskningen på konto 7115 (personalsociala aktiviteter) visar att momsen är rätt hanterad på fakturor där momsbeloppet inte har överskridit avdragsgränsen. På ett antal fakturor där momsbeloppet överskridit avdragsgränsen har för stora momsavdrag gjorts. Stadsrevisionen har även noterat att underlag på några fakturor varit bristfälligt vilket påverkar möjligheten till att göra en korrekt bedömning. Vilka nämnder som berörs framgår av bilaga 1.

Vidare noterar stadsrevisionen att stadsledningsförvaltningen nyligen har uppdaterat momsavsnittet i ekonomihandboken. Ambitionen är att göra detta årligen för att anpassa till förändringar i lagstiftning och praxis.

Stadsrevisionen har noterat att kommunstyrelsen inte har haft några avstämningsmöten med konsulten som gör analys av ej avdragen moms och ej eftersökt momsersättning. Enligt avtalet har kommunen rätt till avstämningsmöten under arbetets gång.

5. Slutsats

Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och att det sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Vår samlade bedömning är att staden i huvudsak har ändamålsenliga rutiner, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att stadens momsrutiner följer tillämplig lagstiftning.

Inom staden görs ombokningar från kommunmoms till affärsmoms så att moms redovisas i rätt system. Viktigt i detta sammanhang är att se över fördelningsgrunderna löpande. Några av de nämnder som använder sig av ombokningar från kommunmoms till affärsmoms bör mer frekvent se över arbetet med fördelningsunderlaget då viss eftersläpning noterats.

Stickprovskontrollerna visar på att några av representationskostnaderna är felhanterade. Bland annat har för stora momsavdrag gjorts på några fakturor där momsen har överskridit avdragsgränsen. Det rör sig inte om några väsentliga belopp men berörda nämnder bör säkerställa att reglerna för momsavdrag vid representation följs.

Staden har anlitat konsult för stöd med arbetet av ej avdragen moms och ej eftersökt momsersättning. Enligt avtalet har kommunen rätt till löpande avstämningsmöten under arbetets gång. Några sådana har inte genomförts.

.....
Staffan Moberg
Revisionsdirektör

.....
Johanna Fagerström
Projektledare

lakttagelser och bedömningar per styrelse och nämnd

1 Kommunstyrelsen

Frågorna som har varit föremål för granskning av kommunstyrelsen är de som avser tillräcklig intern kontroll, att redovisningen av ingående och utgående moms blir korrekt, beräkningsunderlag för ombokningar samt hantering av ingående moms där det finns avdragsförbud som vid representation

lakttagelser

Stadsledningsförvaltningen håller sig uppdaterade inom momsområdet. När det kommer nyheter har förvaltningen en ambition att uppdatera ekonomihandboken snarast. När det har skett förändringar eller kommit nyheter på momsområdet får förvaltningarna information om detta via mail.

Varje månad efter att förvaltningarna har rapporterat momsen till stadsledningsförvaltningen gör den centrala ekonomiavdelningen en samlad bedömning av materialet. När ekonomiavdelningen ser avvikelser kontaktas respektive förvaltning för att utreda om underlaget är korrekt. Brister och fel rättas omgående.

Kommunen har anlitat en konsult som gör analys av ej avdragen moms och ej eftersökt momsersättning för åren 2015-2019 med möjlighet att förlänga med åren 2020-2021. Enligt avtalet har kommunen rätt till avstämningsmöten under arbetets gång. Kommunen har inte haft några fysiska möten med konsulten men har fört diskussion om att ha ett uppföljningsmöte när hela granskningen är slutförd. Konsulten har lämnat en delrapport i PowerPoint för åren 2015-2016 där det beskrivs att felen som har påträffats i kommunen är att de har missat att eftersöka ingående moms samt momsersättning

På stadsledningsförvaltningen görs ombokningar från kommunmoms till affärsmoms med hjälp av en schablon. Fördelningsgrunden bygger på hur stor andel av verksamheten som är affärsverksamhet gentemot totalen. Ambitionen är att se över fördelningsgrunden varje år. Senast fördelningsgrunden sågs över var 2017. Stadsledningsförvaltningen har gjort en bedömning att vissa justeringar kan behöva göras. Därför påbörjade ekonomiavdelningen ett arbete med att se över rutinen för schablonen 2019.

Kommunstyrelsen använder sig av den inbyggda kontrollen för representationsfakturer. Resultatet av stickprovgranskningen på konto 7115 (personalsociala aktiviteter) visar att momsen är rätt hanterad på fakturer där momsbeloppet inte har överskridit avdragsgränsen. Två av stickproven avsåg fakturer där momsbeloppet har överskridit avdragsgränsen. I båda fallen har hela momsen dragits av. Underlaget på den ena faktura är bristfälligt vilket påverkar möjligheten till att göra en korrekt bedömning. På den andra fakturan har kommunstyrelsen gjort ett för stort momsavdrag.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att det finns en tillräcklig intern kontroll. Dock bör styrelsen säkerställa att reglerna för momsavdrag vid representation följs.

Vidare har vi noterat att kommunstyrelsen använder sig av en schablon vid ombokningar från kommunmoms till affärsmoms. Det pågår ett arbete med att se över schablonen, arbetet bör färdigställas så snart som möjligt.

2 Fastighetsnämnden

Frågorna som har varit föremål för granskning av fastighetsnämnden är de som avser tillräcklig intern kontroll, beräkningsunderlag för ombokningar, hantering av jämkning enligt kommunkontosystemet samt hantering av ingående moms där det finns avdragsförbud som vid representation.

lakttagelser

Fastighetsförvaltningen använder sig av de stadsövergripande rutinerna för momshantering.

På fastighetsförvaltningen görs ombokningar från kommunmoms till affärsmoms varje månad. På verksamheterna där ombokningar görs bedrivs ingen blandad verksamhet utan ombokningarna sker med 100 procent.

Bostadsavdelningen är väl medvetna om regelverket med avdragsförbud på stadigvarande bostad. På reparationskostnader kostnadsförs den ingående momsen.

Momsen på investeringsvaror hanteras enligt förvaltningens vanliga rutiner. Fastighetsförvaltningen har inte varit med om att jämkningsreglerna tillämpats under de senaste åren.

Förvaltningen använder sig av den inbyggda kontrollen för representationsfakturor. Resultatet av stickprovsgranskningen på konto 7115 (personalsociala aktiviteter) visar att momsen är rätt hanterad. På ett stickprov är underlaget bristfälligt vilket påverkar möjligheten till att göra en korrekt bedömning.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att det finns en tillräcklig intern kontroll. Reglerna om att justera ersättningen om investeringsvaror säljs eller ändrar användning har inte varit aktuella att tillämpa de senaste åren.

3 Stadsbyggnadsnämnden

Frågor som har varit föremål för granskning av stadsbyggnadsnämnden är de som avser tillräcklig intern kontroll, beräkningsunderlag för ombokningar samt hantering av ingående moms där det finns avdragsförbud som vid personbilar och representation.

lakttagelser

Stadsbyggnadsförvaltningen använder sig av de stadsövergripande rutinerna för momshantering. På stadsbyggnadsförvaltningen görs ombokningar från kommunmoms till affärsmoms med hjälp av schablon. Schablonen bygger på tidigare års debitering. Schablonen ligger som en mall på en server och fördelar momsbeloppet så snart en faktura blir betald. I mallen finns det angivet vilka verksamheter som har någon form av affärsmoms. Det brukar inte behöva göras några större justeringar eftersom verksamheterna normalt är stabila. Stadsbyggnadsförvaltningen kontrollerar fördelningsnyckeln vart annat år. Under året 2020 görs en grundlig granskning av

fördelningen och den är snart klar. Den bygger på ett underlag med samtliga intäkter för 2019. Kontroll görs över samtliga artiklar som används vid fakturering för att se till att rätt momssats används samt om det ska vara moms eller inte. Senaste justeringen av fördelningsgrunden gjordes 2016 i samband med att ekonomisystemet införades.

Resultatet av stickprovskontrollen på konto 6951 (leasing bilpark) visar att momsen är rätt hanterad på samtliga fakturor.

Förvaltningen använder sig av den inbyggda kontrollen för representationsfakturor. Resultatet av stickprovsgranskningen på konto 7115 (personalsociala aktiviteter) visar att momsen är rätt hanterad på fakturor där momsbeloppet inte har överskridit avdragsgränsen. Två av stickproven avsåg fakturor där momsbeloppet har överskridit avdragsgränsen. I båda fallen har stadsbyggnadsförvaltningen gjort ett för stort momsavdrag.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att det finns en tillräcklig intern kontroll. Dock bör nämnden säkerställa att reglerna för momsavdrag vid representation följs.

4 Socialnämnden

Frågorna som har varit föremål för granskning av socialnämnden är de som avser tillräcklig intern kontroll, begäran av kompensation vid upphandling samt avdragsförbud vid ingående moms vid representation.

lakttagelser

Socialförvaltningen använder sig av de stadsövergripande rutinerna för momshantering. En gång i halvåret gör socialförvaltningen egna interna kontroller på momsen. Gällande rutiner för begäran av momskompensation vid upphandling har förvaltningen en plan på att skriva ner interna rutiner. Under granskningen har förvaltningen återkommit med nedskrivna rutiner.

Socialförvaltningen ansöker för kompensation av dold moms vid upphandling av social omsorg varje månad. Det har blivit tydligare rutiner sedan staden implementerade ett nytt ekonomisystem. I och med detta började socialförvaltningen arbeta med aktivitetskoder för att på ett effektivare sätt urskilja om förvaltningen ska använda schablonen 6 procent moms vid eftersökningen eller 18 procent moms på lokalhyran och 5 procent på resterande del. Kontroller görs för att säkerställa att kommuner och regioner inte finns med bland aktörer som man söker momskompensation för.

Ekonomiavdelningen har uppmärksammat att det finns en kommunikationsutmaning mellan ekonomiavdelningen och verksamheterna. Ekonomiavdelningen behöver ibland information om hur verksamheten ser ut för att kunna ta ställning till om socialförvaltningen är berättigad att söka kompensation av dold moms.

I den granskning som konsulten gör har stadsrevisionen noterat att socialförvaltningen har missat att eftersöka kommunmoms som förvaltningen har rätt till. Förvaltningen har tagit del av informationen från konsulten och tagit till sig att förvaltningen har rätt att eftersöka moms på ett område som de tidigare ej har eftersökt.

Förvaltningen använder sig av den inbyggda kontrollen för representationsfakturer. Resultatet av stickprovsgranskningen av konto 7115 (personalsociala aktiviteter) visar att momsen är rätt hanterad för de fakturer där momsbeloppet inte har överskridit avdragsgränsen. Ett av stickproven avsåg en faktura där momsbeloppet har överskridit avdragsgränsen. I detta fall har socialförvaltningen gjort ett för stort momsavdrag.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att det finns en tillräcklig intern kontroll. Dock bör nämnden säkerställa att reglerna för momsavdrag vid representation följs. Vidare noterar vi att socialnämnden har ett pågående arbete med att utveckla sitt arbetssätt vid begäran av kompensation vid upphandling. Detta för att säkerställa att de eftersöker det socialnämnden har rätt till. Socialnämnden bör fortsätta det arbetet och implementera rutinerna.

5 Vård- och omsorgsnämnden

Frågorna som har varit föremål för granskning av vård- och omsorgsnämnden är de som avser tillräcklig intern kontroll, begäran av kompensation vid upphandling samt avdragsförbud av ingående moms vid stadigvarande bostad samt vid representation.

lakttagelser

Vård- och omsorgsförvaltningen använder sig av de stadsövergripande rutinerna för momshantering. Vård- och omsorgsförvaltningen ansöker för kompensation av dold moms vid upphandling av social omsorg varje månad. Det har blivit tydligare rutiner sedan staden implementerade ett nytt ekonomisystem. Förvaltningen har byggt en rapport i ekonomisystemet som bygger på aktivitetskoder vilket bidrar till att aktuella leverantörer kommer med. När fakturorna är uppdelad på hyra och omvårdnad används 18 procent moms på lokalhyran och 5 procent moms på resterande del. I de fall som fakturorna inte är uppdelade används schablon på 6 procent. Förvaltningen gör kontroller på att det inte finns kommuner och regioner med bland aktörer som man söker momskompensation för.

I den granskning som konsulten gör har stadsrevisionen noterat att vård- och omsorgsförvaltningen har missat att eftersöka kommunmoms som man har rätt till. Förvaltningen har tagit del av informationen från konsulten och förändrat sitt arbetssätt på de områden där det har varit aktuellt.

Risken för att vård- och omsorgsförvaltningen gör avdrag för stadigvarande bostad är enligt förvaltningen liten. Förvaltningen har ändrat rutiner och tar inte in fakturorna från entreprenören i sin redovisning. Nu fattar förvaltningens myndighetsavdelning beslut om en kund har rätt till bostadsanpassning och kunden får då ett bidrag. Kunden ansvarar själv för att betala entreprenören. På så sätt säkerställer förvaltningen att ingående moms inte dras av.

Alla fakturer konteras av ekonomiavdelningen. På så sätt kontrolleras momshanteringen på representationsfakturer. Resultatet av stickprovsgranskningen på konto 7115 (personalsociala aktiviteter) visar att momsen är rätt hanterad på fakturer där

momsbeloppet inte har överskridit avdragsgränsen. Tre av stickproven avsåg fakturor där momsbeloppet har överskridit avdragsgränsen. Underlaget på den ena faktura är bristfälligt vilket påverkar möjligheten till att göra en korrekt bedömning. På de andra två fakturorna har vård- och omsorgsförvaltningen gjort ett för stort momsavdrag.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att det finns en tillräcklig intern kontroll. Vi har också noterat att vård- och omsorgsförvaltningen har utvecklat sitt arbetssätt vid begäran av kompensation vid upphandling. Förvaltningen har tagit till sig informationen från konsulten och arbetar in den kunskapen. Vård- och omsorgsnämnden bör säkerställa att reglerna för momsavdrag vid representation följs.

6 Barn- och utbildningsnämnden

Frågorna som har varit föremål för granskning av barn- och utbildningsnämnden är de som avser tillräcklig intern kontroll, beräkningsunderlag för ombokningar, begäran av kompensation vid upphandling, hantering av jämkning enligt kommunkontosystemet samt hantering av ingående moms där det finns avdragsförbud som vid representation.

lakttagelser

Skol- och fritidsförvaltningen använder sig dels av stadsövergripande rutiner samt av internt framtagna rutiner. Förvaltningen har en egen rutin för ombokning till affärsmoms samt ansökan av momscompensation.

Inom barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde är den del som räknas till affärsverksamhet inte omfattande. Ombokning från kommunmoms till affärsmoms utförs enligt en schablon samt enligt fakturakontering där ombokningen är 100 procent. Schablonen används främst för måltidsservice. Fördelningsgrunden för schablonen bygger på hur stor andel som avser den interna verksamheten och hur stor andel som avser externa parter. Den andel som avser externa parter är det som bokas om till affärsmoms. Skol- och fritidsförvaltningen gick igenom och uppdaterade schablonen 2019, innan dess var det några år sedan.

Skol- och fritidsförvaltningen ansöker om kompensation vid upphandling en gång i månaden. Förvaltningen tar ut en rapport från ekonomisystemet på det som ska bokas om. Förvaltningen använder schablonen 6 procent moms vid eftersökningen. Skol- och fritidsförvaltningen är restriktiva i vad de eftersöker och för diskussioner på vad man får eftersöka.

Det finns investeringsvaror inom barn- och utbildningsnämndens verksamhet där momsen överstiger 50 000 kr. På skol- och fritidsförvaltningen har man haft en diskussion om jämkning. Under de senaste åren har det inte uppkommit någon situation där reglerna om jämkning har blivit aktuella.

Förvaltningen använder sig av den inbyggda kontrollen för representationsfakturer. Resultatet av stickprovsgranskningen på konto 7115 (personalsociala aktiviteter) visar att momsen är rätt hanterad.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att det finns en tillräcklig intern kontroll. Det finns ett tillräckligt arbete med schablonen vid ombokningarna och vi rekommenderar att nämnden fortsätter att se över arbetet löpande.

7 Idrotts- och fritidsnämnden

Frågorna som har varit föremål för granskning av idrotts- och fritidsnämnden är de som avser tillräcklig intern kontroll, beräkningsunderlag för ombokningar, hantering av jämkning enligt kommunkontosystemet samt hantering av ingående moms där det finns avdragsförbud som vid representation

Iakttagelser

Skol- och fritidsförvaltningen använder sig dels av stadsövergripande rutiner samt av internt framtagna rutiner.

Inom idrotts- och fritidsnämndens verksamhetsområde sker ombokningar främst på kallbadhusen. Ombokning från kommunmoms till affärsmoms utförs enligt fakturakontering där ombokningarna utförs med 100 procent.

Inom idrotts- och fritidsnämndens verksamhetsområde har det inte under de senaste åren sålt eller förändrat användningen av en investeringsvara där momsen överstiger 50 000 kr. Det har inte uppkommit någon situation där reglerna om jämkning har blivit aktuella.

Förvaltningen använder sig av den inbyggda kontrollen för representationsfakturor. Resultatet av stickprovsgranskningen på konto 7115 (personalsociala aktiviteter) visar att momsen är rätt hanterad.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Beskrivning av momsregler som behandlas i rapporten

Momsersättning till kommuner

Momsersättning till kommuner avser bestämmelser som gör att kommuner kompenseras för ingående moms i verksamhet som inte är momspliktig.

Genom systemet kompenseras också kommuner med en viss procent av priset vid

- upphandling av verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning
- bidrag till näringsidkare inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning
- hyra av lokaler för särskilt boende.

Syftet med ersättningen är att momsen inte ska vara en kostnad för kommunen. Momsen ska inte påverka om kommunen väljer att utföra tjänster i egen regi eller upphandla dem från privata entreprenörer.

Kommunerna får tillbaka ett belopp som motsvarar den moms som de betalat till sina leverantörer och som kommunerna inte får göra avdrag för i momsdeklarationen, det vill säga inköp till icke momspliktig verksamhet. En förutsättning för utbetalningen är att det inte finns något avdragsförbud enligt mervärdesskattelagen, till exempel som för moms på personbilar eller stadigvarande bostäder.

Det finns två alternativ för att beräkna ersättningen:

Alternativ 1 - får alltid användas: Ersättningen är 6 procent av den kostnad som ger rätt till ersättning.

Alternativ 2 - får användas om det framgår av kommunens fakturor att en del av kostnaden gäller lokaler. Ersättningen blir 18 procent av lokalkostnaden och 5 procent av resterande kostnader.

Avdragsregler representation

Vid årsskiftet 2017 infördes nya regler som innebär att representation inte längre är en avdragsgill kostnad för företaget. Men vissa avdrag får fortfarande göras.

Momsavdraget för måltider uppgår till ett underlag på högst 300 kronor per person. För enklare förtäring medges ett avdrag med max 60 kronor per person exklusive moms. Momsen 2019 på mat och alkoholfri dryck är 12 procent och på alkohol är momssatsen 25 procent.

Den avdragsgilla momsen kan antingen beräknas genom en proportionering av hur stor del av kostnaden som avser mat och hur stor del som avser alkohol, eller genom att dra av ett schablonbelopp. Om kostnaden överstiger 300 kr exklusive moms per person och

tillfälle, får företaget dra av ett schablonbelopp på 46 kronor per person om alkohol har serverats, och 36 kronor per person om alkohol inte har serverats.

Så kallade kringkostnader i samband med representation är avdragsgilla med högst 180 kronor plus moms per person. Underhållning, teaterbesök och spabehandlingar är exempel på sådana kringkostnader.

Avdrag för personalfest bör inte medges för fler än två personalfester per år.

Stadigvarande bostad

Ingående skatt som gäller en stadigvarande bostad får inte dras av. Avdragsförbudet har betydelse bland annat i de fall en mervärdesskattepliktig verksamhet bedrivs helt eller delvis i en byggnad som anses vara stadigvarande bostad. Avdragsförbudet omfattar inte bara inköp till en byggnad, såsom inredning, reparationer och dylikt, utan även sådant som har en anknytning till det stadigvarande boendet.

I flera kammarrättsdomar har den mervärdesskatt på kommunernas kostnader för så kallade bostadsanpassningsbidrag bedömts omfattas av avdragsförbudet för stadigvarande bostad (se bl.a. KRNG 2001-10-18, mål nr 6711–6714-2000). Kammarrätten anger i den här domen att oavsett om det är kommunen genom en entreprenör eller den enskilde som i praktiken utför åtgärden är det fråga om åtgärder som vidtas i enskilda personers privatbostäder. De aktuella åtgärderna omfattas därför av avdragsförbudet.

Avdragsregler leasingbilar

Vid köp av personbilar gäller som huvudregel avdragsförbud. När företag leasat en bil måste prövning göras om leasingavtalet innebär köpt eller hyra. Avser det hyra får vanligtvis 50 procent av momsbeloppet dras av. En förutsättning för avdrag vid hyra av personbil är att bilen körs mer än 100 mil per år i en verksamhet.

Jämkning enligt kommunkontosystemet

Om kommunen har haft rätt till ersättning för den ingående momsen på en investeringsvara vid anskaffningen ska kommunen justera ersättningen om investeringsvaran säljs inom en viss tid från inköpet. Kommunen är också skyldig att justera ersättningen om investeringsvaran ändrar användning.

Med investeringsvaror menas maskiner, inventarier och liknande anläggningstillgångar som minskar i värde. För att varan ska anses som en investeringsvara enligt mervärdesskattelagen ska den ingående momsen på anskaffningskostnaden vara minst 50 000 kr. Korrigeringstiden är fem år.

Ny-, till- eller ombyggnad av fastigheter räknas som en investeringsvara om den ingående momsen på kostnaderna för arbetena är minst 100 000 kr. Detsamma gäller för hyres- och bostadsrätter. Korrigeringstiden är 10 år.